

V 21. storočí potrebujeme konečne odstrániť z drogovej politiky rodovú priepasť

Nikdy nezabudnem na návštevu ženského oddelenia ambulantnej starostlivosti v nemocnici Pereira Rossell Hospital v uruguajskom meste Montevideo v novembri 2015. Bol som tam v pozícii prezidenta Medzinárodného úradu pre kontrolu omamných látok (INCB) a v nemocnici som mal možnosť zúčastniť sa na skupinovej terapii s niektorými drogovými závislými ženami. Mnohé z nich hovorili o tom, ako sa kvôli svojej závislosti odcudzili od svojich rodín a komunit; viaceré z nich dokonca žili na ulici, s deťmi v náručí.

Stretol som sa aj s mladou ženou menom Ana-Paula*, ktorá sa už vo svojich dvadsiatich mala stať matkou a ktorej optimizmus a srdečnosť som, aj vzhľadom na boj, ktorý v jej živote prebiehal, obdivoval. Jej príbeh ma hlboko dojal, a rovnako aj to ako sa po zistení tehotenstva snažila hľadať liečbu svojej závislosti od kokaínovej pasty. Uvedomila si, že stratila kontrolu nad svojím životom a želala si už len jedno – donosiť zdravé bábätko.

Posledných pár mesiacov sa jej darilo abstinovať od kokaínovej pasty, našla si bývanie v bytovni pre ženy aj prácu. Zarobené peniaze zverila známym zo strachu, aby ju nelákalo opätovne ich použiť na kúpu kokaínovej pasty. Jej najväčšou starosťou boli teraz výchova syna a plánovanie jeho budúcnosti. Ako sama povedala, účasť na terapii jej umožnila opäť nadobudnúť kontrolu nad svojím životom.

Nanešťastie nie všetky ženy závislé od drog majú možnosť prístupu k liečbe a ubytovaniu ako Ana-Paula alebo sa stretávajú s prekážkami. Drogovo závislé ženy na celom svete sú vylučované z komunit a ponechané bez podpory. A hoci ženy a dievčatá tvoria jednu tretinu všetkých užívateľov drog na celom svete, len jedna pätina sa dostane k liečbe. Ženy, ktoré berú drogy, sú často stigmatizované a diskriminované. Aj to je dôvod, prečo Výročná správa Medzinárodného výboru pre kontrolu omamných látok (INCB) 2016 zdôrazňuje potrebu drogovej politiky a programov, ktoré budú zohľadňovať aj ženy.

Z hľadiska skutočnej efektívnosti drogových politík musíme brať do úvahy aj odlišné situácie žien a mužov. Vlády musia zohľadňovať špecifické potreby drogových závislých žien, aby sa zaistila ochrana práv ich samých aj ich rodín. Realita je však iná a mnohé drogové politiky a programy tieto kritériá stále nespĺňajú.

Správa INCB poukazuje na to, že riziku užívania drog sú najviac vystavené ženské väzenkyne a sexuálne pracovníčky.

Ak sa pozrieme na posledných pätnásť rokov, zistíme, že sa prudko zvýšil počet žien zatknutých za trestné činy súvisiace s drogami. Vo väzení začnú užívať drogy skôr ženy ako muži.

Po odchode do väzenia sa často vážne naruší aj ich rodinný život.

Medzi sexuálnou prácou a užívaním drog existuje silná súvislosť; ženy sa často dajú na sexuálnu prácu, aby si mohli zarobiť na drogy, a naopak, sexuálne pracovníčky

* Meno bolo pozmenené z dôvodu ochrany súkromia.

môžu začať drogovať preto, aby sa dokázali vyrovnáť s nárokmi a charakterom svojej práce.

Sexuálne pracovníčky v mnohých častiach sveta sa nedostanú k liečbe kvôli stigme, odsudzovaniu, ale aj tomu, že sa cítia neprijemne v terapeutických centrách s prevažne mužským personálom. Drogovo závislé matky s deťmi sa často zdráhajú pristúpiť k liečbe zo strachu, že ich budú považovať za nespôsobilé matky a odoberú im deti.

Paušálne drogové politiky, ktoré nezohľadňujú špecifické potreby jednotlivých cieľových skupín, nestačia. Potrebujeme uvedomejšie politiky, efektívnejšie pridelovanie akútne potrebných zdrojov a preventívne programy, ktoré sa zamerajú konkrétne na tehotné ženy, sexuálne pracovníčky, ľudí žijúcich s HIV/ AIDS a väzňov a väzenkyne.

To všetko je potrebné, ak chceme chrániť a zlepšiť zdravie a prosperitu žien a priblížiť sa viac k riešeniu celosvetovej problematiky drog. Dúfam, že takéto opatrenia skôr či neskôr dajú viacerým ženám ako Ana-Paula šancu znova získať kontrolu nad svojím životom a možnosť poskytnúť lepšiu budúcnosť pre ne samé a ich rodiny.

Werner Sipp je prezidentom Medzinárodného výboru pre kontrolu omamných látok (INCB), nezávislým orgánom súdneho typu, ktorý monitoruje implementáciu medzinárodných dohovorov OSN na kontrolu drog. Tento rok sa 13. – 17.marca vo Viedni konalo už 16.zasadanie Komisie OSN pre omamné látky. V hlavnom sídle OSN v New Yorku prebehlo 13. – 24.marca 61.zasadanie Komisie OSN pre postavenie žien.

Tento článok bol publikovaný v denníku SME 6.4.2017